Тема. ***РМ - 2.*** **Складання і розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування, пов'язаної із життєвим досвідом учнів**

Мета: *навчити* оцінювати діалогічне мовлення щодо його змісту, мовного оформлення, відповідності ситуації спілкування; *сприяти* удосконаленню мовленнєво-комунікативних вмінь складати й розігрувати діалоги; *підвищувати* мовну й мовленнєву культуру п'ятикласників, *виховувати* дружелюбність

Тип уроку: урок розвитку мовлення

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми, мети уроку

III. Мотивація навчальної діяльності

<u>Бесіда-розминка</u>

- *Яку роль у житті кожного відіграє спілкування?*
- *Від чого воно залежить?*
- *Як називається розмова двох і більше осіб?*
- *Як називаються слова кожного учасника діалогу?*
- *Як вести діалог?*
- *У яких стилях мовлення найчастіше використовується діалог?*

IV. Моделювання мовлення.

Спостереження над мовним матеріалом (*учням на парту подається текст, який містить діалог)*

СКУПИЙ

Усі вважали мене добрим, та я був скупий. Мені, наприклад, було шкода віддавати свої речі, навіть непотрібні. Я казав: «Бери, будь ласка», а самому було жаль. Або приходив із гостей додому і починав шкодувати, що з'їв мало цукерок. Мені було дуже соромно, що я такий жадібний і скупий. Скоро мені стало зовсім тяжко віддавати свої речі. Якось до мене підійшов Володя.

- Дай книжку почитати…
- Не можу. Сам читаю,- кажу.
- А потім даси?- питає Володя.
- Потім дам.

Петя попросив у мене олівці – помалювати, а Гена – шахи – пограти.

- Не можу дати. Сьогодні сам малюватиму,- сказав я Петі.

А Гені сказав:

- Увечері сам гратиму в шахи.

Через два дні Володя зустрічає мене і каже:

- Прочитав?
- Що?- запитую.
- Книжку.
- А-а-а! Ще ні. Я повільно читаю. Кожну сторінку.
- Ну добре. А коли закінчиш, даси?
- Дам.

Того ж дня до мене підійшов Петя.

- Сьогодні даси?- питає мене.
- Ні, не можу. Сам читаю.
- Що читаєш? – усміхнувся Петя.
- Книжку.
- Та я в тебе олівці просив,- нагадав він.

- А-а! Малюю ще, малюю!

Потім я зустрів Гену.

- Ну як? Зараз даси?- питає
- Ні, ні! Сам читаю! Тобто малюю! Тобто граю!

Після цього хлопці в мене нічого більше не просили.

Дати відповідь на запитання.

- *Як хлопчик характеризує сам себе на початку оповідання?*
- *Яку людину вважають скупою, а яку жадібною?*

РОЗРІЗНЯЙТЕ

Скупий	**Жадібний**
1. Який уникає витрат. *Скупому не хотілося витрачати гроші.* *2.* Який неохоче дає щось. *Такий скупий, що й снігу серед зими не випросиш.* 3. Стриманий у вияві чогось. *Скупий на слова.*	*1.* Який прагне до чогось. *Жадібний до знань.* 2. Який прагне до збагачення, наживи. *Жадібний до грошей.*

- Нічого, - усміхнувся я. – Скоро тато купить мені футбольний м’яч, і всі відразу почнуть зі мною розмовляти.

Мені купили м’яч, і я вийшов з ним у двір. Хлопці грали у настільний теніс. Я прибіг до них, показав м’яча і запитав:

- Подобається?
- Хороший м’яч!- сказали хлопці й знову почали грати в теніс.

Від здивування я не знав, що робити. Я бачив, що хлопцям дуже хочеться пограти, та вони не просили м’яча. Я пограв трохи сам, і мені стало нецікаво. Я пішов додому. На столі лежали мої речі: книжки, олівці, шахи. І раптом я зрозумів, що ось зараз, цієї миті, я можу втратити всіх своїх друзів назавжди.

Тоді я схопив книжку для Володі, олівці для Петі, шахи для Гени, м’яч для всіх і вибіг у двір. І тепер я знаю: є речі, які не купиш ні за які гроші.

Дати відповідь на запитання.

- *Який вид мовлення – монолог чи діалог – становить основу тексту?*
- *Скільки осіб бере участь у діалозі?*
- *Як виділяються на письмі слова кожного співрозмовника?*
- *Чи є тут слова автора? Де вони? Які розділові знаки їх відокремлюють?*
- Чи траплялися схожі ситуації у вашому житті?
- Чи зрозумів скупий свою помилку? Чи буде він таким і надалі?

V. Ознайомлення зі зразком усного висловлювання

ЗРАЗОК

- Наталко! Що ти найбільше полюбляєш робити у вільний час.
- Я люблю читати.
- А які твори тобі найбільше подобаються?
- Казки. А чим ти займаєшся?

- Я люблю вишивати.
- І що ти вже вишила?
- Я почала вишивати рушничок.
- Колись навчиш і мене.

VII. Підготовка, написання і редагування власного висловлювання

VIII. Реалізація тексту (розігрування діалогів у парах)

IX. Підсумок уроку.

1. Бесіда з учнями
   - Що називається діалогом?
   - Що таке репліка?
   - Що ви навчилися на сьогоднішньому уроці?
   - Чи важко складати діалог?
   - У яких стилях мовлення діалог використовується найчастіше?
   - Чи сподобався вам сьогоднішній урок?
   - Що вам найбільше запам'яталося?
   - Що ви побажали б своїм однокласникам?

X. Домашнє завдання. Скласти діалог етикетного характеру, використовуючи слова ввічливості.

Якось до мене підійшов Володя.

- Дай книжку почитати…
- Не можу. Сам читаю,- кажу.
- А потім даси?- питає Володя.
- Потім дам.

Петя попросив у мене олівці – помалювати, а Гена – шахи – пограти.

- Не можу дати. Сьогодні сам малюватиму,- сказав я Петі.

А Гені сказав:

- Увечері сам гратиму в шахи.

Через два дні Володя зустрічає мене і каже:

- Прочитав?
- Що?- запитую.
- Книжку.
- А-а-а! Ще ні. Я повільно читаю. Кожну сторінку.
- Ну добре. А коли закінчиш, даси?
- Дам.

Того ж дня до мене підійшов Петя.

- Сьогодні даси?- питає мене.
- Ні, не можу. Сам читаю.
- Що читаєш? – усміхнувся Петя.
- Книжку.
- Та я в тебе олівці просив,- нагадав він.
- А-а! Малюю ще, малюю!

Потім я зустрів Гену.

- Ну як? Зараз даси?- питає
- Ні, ні! Сам читаю! Тобто малюю! Тобто граю!

Після цього хлопці в мене нічого більше не просили.

Якось до мене підійшов Володя.

- Дай книжку почитати…
- Не можу. Сам читаю,- кажу.
- А потім даси?- питає Володя.
- Потім дам.

Петя попросив у мене олівці – помалювати, а Гена – шахи – пограти.

- Не можу дати. Сьогодні сам малюватиму,- сказав я Петі.

А Гені сказав:

- Увечері сам гратиму в шахи.

Через два дні Володя зустрічає мене і каже:

- Прочитав?
- Що?- запитую.
- Книжку.
- А-а-а! Ще ні. Я повільно читаю. Кожну сторінку.
- Ну добре. А коли закінчиш, даси?
- Дам.

Того ж дня до мене підійшов Петя.

- Сьогодні даси?- питає мене.
- Ні, не можу. Сам читаю.
- Що читаєш? – усміхнувся Петя.
- Книжку.
- Та я в тебе олівці просив,- нагадав він.
- А-а! Малюю ще, малюю!

Потім я зустрів Гену.

- Ну як? Зараз даси?- питає
- Ні, ні! Сам читаю! Тобто малюю! Тобто граю!

Після цього хлопці в мене нічого більше не просили.